

Kila vinaka na itotogi kevaka o beitaki e na gunu ka draiva

Wilika oqo mo rawa ni o kila na lawa me baleta na lawa ni gunu ka draiva e NSW kei na veika mo cakava kevaka e soli vei iko nai totogi ilavo se e dodonu mo lako ki valeniveilewai.

Yaqona ni vavalagi kei na draiva e NSW

E rawa ni o basuka na lawa kevaka o gunu alakaolo.

Na ovisa e na rawa ni tarovi iko me dikeva na levu ni gunu e tu e yagomu.

Na cava e rawa ni yaco vei au?

Vakatau ki na mataqali laiseni e tiko vei iko kei na levu ni gunu e tiko e yagomu, e rawa ni ko:

- totogitaki me \$3,300 se levu cake, se **vesu** nomu laiseni ena gauna vata ya
- vesu qai kau vei ratou na ovisa
- vesu vakaukauwa na nomu motoka
- lako ki na mataveilewai
- sa tekivutaki na kemu itukutuku ni basu lawa
- lako ki valeniveivesuka me 12 na vula qai **boko** nomu laiseni ena dua na gauna balavu.

Kevaka e tiko vei iko na visa vakagauna ka o vakayagataka tiko e na dua na laseni mai vanua tani, e na rawa ni kau laivi eso na veika e salavata mai kei na laiseni mai vanua tani. Kena i balebale o sa na sega tale ni rawa ni ko vakayagataka na laiseni mai vanua tani mo draiva e Ositerelia.

Kevaka o sega ni vinakata me tauri na levu ni gunu e tiko e na nomu dra o na vesu ka kau.

Kevaka e kune vei iko na wainimategaga se o draiva tiko ni boko se sega na nomu laiseni, na totogi e na kaukauwa sara ga. Kevaka o via kila tale eso na tukutuku mo wilika na ivola **Driving without a licence – information for temporary visa holders** (Draiva ni sega na laiseni – itukutuku vei ira na vaka visa ni cakacaka vakalekaleka).

E rawa niu valataka na noqu itotogi lavo se na kena vesu noqu laiseni?

Io o na rawa kerea me rogoci tale na nomu kisi ena mataveilewai ni totogi ilavo se na kena boko na nomu laiseni.

E bibi mo taura e so na ivakasala vakalawa ni bera ni ko lako ki na mataveilewai.

Veivuke me da tarova na totogi ena gunu qai draiva.

- Kevaka na nomu laiseni e learner, P1 se P2 se dua na laiseni tautauvata mai vanua tani, na levu ni alakaolo e vakatarai e na gauna o draiva kina e 0% (sega ni dua na alakaolo me tiko e yagomu)
- Ena so na gauna e tiko ga e yagomu na alakaolo ena mataka lailai ni siga ka tarava. Kevaka o a gunu vakalevu ena dua na bogi, qaraua na draiva e na siga ka tarava.
- Kevaka e soli vei iko na itotogi mai vei ira na ovisa (o a qai vakadinadinataka ni ko a gunu ka draiva) e dodonu mo sauma na nomu itotogi se tuvanaka na kena saumi ni bera na siga yalataki.
- Kevaka e boko na nomu laiseni, kakua ni draiva.

Lako ki na mataveilewai

Kevaka o totogitaki ena gunu qai draiva ka o taura na ivola mo rairai ki na mataveilewai, muria na sala oqo:

1. Raica na loya ni bera na lako ki mataveileai.

Qiri ki na LawAccess NSW on **1300 888 529** ena gauna ga o taura kina na Notisi Mo Tiko e Mataveilewai. Ratou na rawa ni veivuke ena kena vaqarai e dua na nomu loya.

2. Kere e dua na dauvakavakadewa kevaka o gadreva e dua

Qirita na Court Services e na **1300 679 272** me rawa ni ratou na kauta mai e dua na daunivakavakadewa ki na mataveilewai. E dua talega na Legal Aid NSW lawyer e na rawa ni raica mai e dua na daunivakadewa vosa me vukei iko e na mataveilewai se kina nomudrau sota kei na loya.

3. Kemu ivolatukutuku

Kerea vua e dua e rawa ni vola e dua na ivola ki na mataveilewai me tu kina eso na itovo vinaka o kilai kina. Wilika na Legal Aid NSW publication [character references](#) mo kila na ka me volai.

4. Vola na veika o via tukuna e na mataveilewai

E dua na loya e rawa ni vukei iko me vosa vua e dua na marama/turaganilewa ena mataveilewai. O na rawa ni vola e dua na ivola kina mataveilewai se me wiliki ena mataveilewai e vakamacalataki tu kina na veika e a yaco kei na vuna me vakataka oqo:

- e dua na ulubale vinaka na vuni nomu draiva
- na vuni nomu draiva ni oti na nomu gunu yaqona ni Vavalagi
- kevaka o vakabauta ni ko a sega ni sivita na levu ni gunu e lavaki e na gauna o draiva tiko kina
- na vuna o na vinakata kina na laiseni e na gauna ni cakacaka,
- kevaka e dredre na vodo ena public transport baleta ni ko vakaitikotiko ena daku ni koro lelevu
- kevaka ena gadrevi mo qarava na nomu matavuvale
- kemu isau e na dua na macawa kei na ilavo o dau vakayagtaka (oqo e na vukea na mataveilewai me cakacakataka na kemu itotogi).

5. Wilika na Legal Aid NSW factsheet 'What happens when you go to court (Veika ena yaco ni o gole e mataveilewai)?'

E tiko kina na ivakasala ni veika mo cakavaka mo vakarautaki iko kina ena mataveilewai, na veika e dau yaco e na mataveilewai kei na mataqali tootogi vakacava e dau tau.

Veika mo kila ni oti na veilewai

- Sauma na nomu dinau e na loma ni 28 na siga. Kevaka o sega ni rawa ni sauma, e tu e vica na ka mo cakava. Vosa vei ira na cakacaka tiko e valeniveilewai ni bera ni ko biubiu mai kea me cakacakataka e dua na nomu ituvatuva ni sausaumi.
- Kevaka sa tukuna na mataveilewai ni ko sa na sega ni rawa ni draiva, mo solia na nomu laiseni kina court registry. **Mo kua ni draiva ena gauna e boko kina nomu laiseni.**
- Ni sa oti na gauna ni kena boko na nomu laiseni, ena vinakati mo vakalewena na fomu mo kerea tale nomu laiseni. E sega ni vakau mai. O na rawa ni kila e levu na ka mo cakava ni o qirita na Service NSW ena **13 77 88** se ena nodratou website www.service.nsw.gov.au/transaction/apply-for-a-licence-to-be-reissued-after-an-enforcement-action

E rawa niu kerea me dikevi tale na vakatulewa mai na mataveilewai?

E rawa ni ko kerea me dikeva tale na mataveilewai se District Court na itotogi e tau mai magistrate court, ia e dodonu mo ciqoma na ivakasala

vakalawa ni bera ni o cakava oqo. E soli vei iko e 28 na siga mai na siga e vakatauca kina na magistrate court na nona lewa mo na kerea me dikevi tale na vakatulewa a tau.

E na rawa ni vakaleqa na noqu visa se na noqu kerekere meu lewe ni vanua tudei eke?

E levu na tootogi lalai e vauca na draiva ena sega ni dau vakaleqa na nomu visa. Kevaka ga o bala ki valeniveivesu se sa tu na kemu itukutuku ni basulawa e na rawa ni tara na nomu visa. Vosa vua e dua na loya, Qirita na LawAccess NSW e na **1300 888 529** me vukei iko me baleta na veika vakalawa e na boko ni visa. E rawa ni o kerea e dua na daunivakadewa vosa sega ni saumi.

Dua na Kisi Dikevi

O Fetu e dua tiko na nona visa ni cakacaka vakagauna ena ituvatuva ni Pacific Australia Labour Mobility (PALM), ka cakacaka tiko e na dua na iteitei mai NSW. Ni oti ga e vica na bilo gunu e na pub kei ira na nona itokani, e a draiva lesu tale ki na keba ni cakacaka. E a tarovi koya e dua na ovisa ka dikevi na levu ni gunu vua. Na levu ni gunu e tiko e na nona dra e 0.09. ka sivia na kena e vakatarai vua e dua e draiva. E taura na notisi me rairai kina mataveilewai ka vakadinadinataka na nona cala. E a soli vua nai tootogi ilavo \$2,200 ka na boko na nona laiseni me tolu na vula.

Ni oti na veilewai. E a veitaratara o Fetu kei iratou na Revenue NSW me vakarautaki e dua na ituvatuvani ni sasauri e na veivula. Ni sa mai cava na tolu na vula, sa na kerekere o Fetu kina Service NSW me soli vua na nona laiseni.

Kevaka e draiva tale o Fetu e na gauna a bokoci tu kina na nona laiseni ena rairai lako ki valeniveivesu ka na sauma e dua na tootogi levu cake. Qori ena rawa ni vakaleqa nona visa.

Au na kauta mai vei na veivuke vakalawa?

Law Access NSW

Na Law Access NSW e dua na veiqaravi sega ni saumi e cicivaka na Legal Aid NSW. Kevaka e dua e NSW e dua na nona leqa vakalawa e rawa ni veitaratara kei na LawAccess NSW me vukei.

Na LawAccess NSW e na rawa ni semati iko vua e dua na loya, na community legal service se na tabana ni veiqaravi tale eso.

Mo tabaka na bulukau na "Chat with us" e na www.legalaid.nsw.gov.au se qirita na **1300 888 529** e na maliwa ni 9 ena mataka me yacova na 5 ena yakavi mai na Siga Moniti ki na Siga Vakaraubuka (sega ni wili kina na olidei).